

Het verhaal van Gent

Inspiratie voor in de klas

Secundair onderwijs.

S

T

A.

M

Het STAM (her)beleven in de klas

Binnenkort kom je met je klas naar STAM. Je bezoek voorbereiden in de klas zorgt ervoor dat je leerlingen meer oppikken tijdens de activiteit en samen een fijnere ervaring hebben. In deze bundel vind je inspirerende vragen of opdrachten: kies zelf welke bruikbaar zijn voor jouw groep en context, voorafgaand aan of na jullie bezoek aan het STAM

De uitgebreide en diverse collectie is vertaalbaar naar de leefwereld van jongeren en omzetbaar naar activiteiten doorheen verschillende soorten lessen.

In de klas

Mindmap

Maak met de leerlingen voor je op bezoek komt een mindmap met tekeningen, afbeeldingen (bv. uit tijdschriften) en/of woorden. Dit kan met de ganse klas of in kleine groepjes, aan het bord of op een groot blad papier. In het midden van het blad of bord schrijf je '(stads)museum' of 'STAM: wat is stad'.

Een voorbeeld van mindmappen?

<https://www.klascement.net/video/110216/sketchnoting-tekenen-met-mindmaps-en-visuals/?previous>

Woordspin

Maak een woordspin samen met de leerlingen rond een thema dat je vaak ziet terugkomen in de tentoonstelling, bv. bouwen, transport of samenleven. Je kan de inhoud opdelen per leerling (of groepje) en hen zelf gericht laten zoeken tijdens het museumbezoek. Nadien kan je de thema's er weer bij nemen en laten aanvullen met wat de leerlingen hebben opgestoken of ontdekt.

Mag het verdergaan? Laat hen in groepjes nadenken en nadien uitwisselen over uitspraken als:

Op welke manier kan stadsplanning/urbanisatie een meerwaarde zijn voor onze levenskwaliteit?

Hoe kan jij zelf als stadsbewoner een meerwaarde vormen voor de stad en de andere bewoners?

Stellingenspel

Speel een stellingenspel over de stad: laat leerlingen met akkoord- en niet-akkoord-kaartjes hun mening geven over de uitspraken hieronder. Een meer actieve manier is hen zich te laten verplaatsen naar de akkoord-kant of niet-akkoord-kant van de klas. Laat hen ook echt in gesprek gaan met elkaar en motiveren waarom ze zo denken.

'In de stad is er veel te beleven.'

'In de stad leven is niet gezond.'

'De stad is gevaarlijk.'

...

STAM

Is dit een succes bij jouw leerlingen of mag het wat scherper? Dit stellingenspel kan uitgebreid worden tot een pro- of contradiscussie over de stad. Laat de leerlingen in groepen argumenten voorbereiden, delen en verdedigen.

Tijdslijn 'mijn verhaal'

Maak met de leerlingen een tijdslijn van hun eigen verhaal. Laat hen schrijven op een stuk behangpapier of met post-its puzzelen aan een lege muur of raam. Laat hen toevoegen wat ze weten of zich herinneren, wat belangrijk voor hen is.

Laat hen elkaar inspireren en probeer niet enkel bij de voor de hand liggende grootse gebeurtenissen te stoppen (zoals geboorte, een feest, ...) Ga ook op zoek naar de bijzondere andere momenten (bv. een bepaalde hobby die begon, een belangrijke verhuis, een nieuw huisdier, een niet te vergeten uitstapje met het gezin, ...).

Een meerwaarde wordt het helemaal wanneer je leerlingen per twee een eigen ervaring aan de ander laat vertellen. Nadien laat je hen aan de rest van de groep het verhaal van hun partner navertellen. Zo wordt het principe 'mondeling overlevering' meteen heel concreet.

Misschien kunnen de leerlingen hun lijn nog stofferen met fotomateriaal van thuis.

Constructies

In verschillende zalen kan je ontdekken welke bouwmaterialen in welke tijd werden gebruikt en hoe deze aanvoelden. Ook de draadmodellen geven een goed beeld van hoe een gebouw eruitzag.

Laat de leerlingen zelf bouwen met allerlei materialen, in het klein maar ook in het groot: maak interessante combinaties van materiaal om mee aan de slag te gaan. Je kan werken mét of zonder voorbeeld, door het al dan niet aanbieden van foto's van (Gentse) gebouwen, boeken rond architectuur enz. Of laat hen hun ontwerpen tekenen en delen met elkaar.

bv.

houten latjes en papiertape
plasticine en stokjes
kartonnen buizen en blokken
potloden en elastiekjes

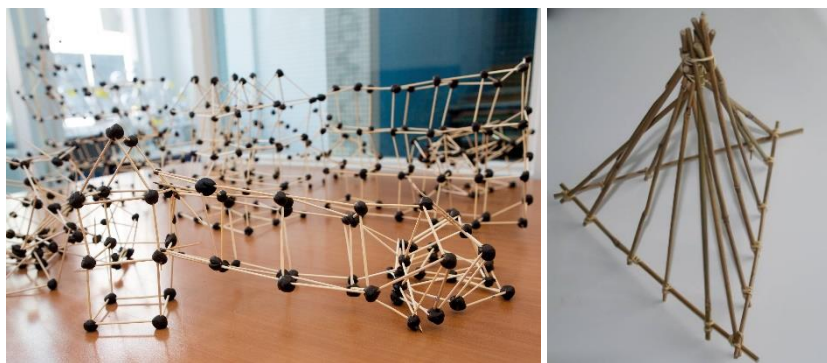

Foto Villa Zebra

De ondergrond van de bouwwerken veranderen maakt de uitdaging groter: buiten op het gras aan de slag gaan vraagt andere technische vaardigheden en oplossingen dan op een gelijkmatige ondergrond in de klas. Dit vraagt overigens om een fijn staaltje samenwerking in groep.

Stad spelen

Laat de leerlingen situaties naspelen: maak met hen een tableau vivant.

Je geeft een thema en om beurt mogen de leerlingen een deel uitmaken van een (levend) schilderij. Kies voor uitdagende thema's: de markt, een betoging, een museumbezoek, een perron in het station, ... Ze lichten om beurt toe wie of wat ze zijn en worden vervolgens een standbeeld op een afgelijnde plek. Maak het leuker door het open te trekken: niet enkel personen of dieren, ook voorwerpen, onderdelen van iets of het weer kunnen uitgebeeld worden.

Als iedereen zijn plek heeft gevonden, geef je hen even de tijd om hun rol te spelen met een duidelijke 'Drie twee één en... actie!' Deze vaak beproefde methodiek zorgt voor verbinding, en toegegeven, ook vaak hilariteit!

Grafische symbolen

In de tentoonstelling kom je overal geschriften tegen uit allerlei tijden en windstreken. Zo is er de Arabische omschrijving van Gent, bovenaan de muur in zaal 1, de manuscripten en miniaturen uit lang vervlogen tijden en de opschriften op schilderijen en curieuze objecten.

Laat leerlingen kennismaken met de verschillen en gelijkenissen tussen deze handschriften. Zoek verschillen met dat van henzelf. Ook de materialen die gebruikt werden waren anders... Laat hen technieken uitproberen, maar ook zelf ontwerpen: het aanreiken van (eerder onbekende) materialen zoals inkt of andere soorten papier, levert een schat aan experimenteerkanen.

Museumcode

Spreek met de leerlingen over de museumcode: bespreken vooraf wat kan en wat niet in een museum. Hen zelf laten nadenken over wat dit allemaal kan zijn, helpt en motiveert om de afspraken te laten 'kleven' in het achterhoofd.

Klasmuseum

In zaal 7 kijk je je ogen uit bij onze objectenwand. Maak zelf een objectenwand, als het ware een eigen 'Verhaal van onszelf':

Elke leerling brengt een voorwerp mee dat belangrijk is voor hem of haar (of een foto daarvan), iets dat hij of zij al lang heeft en/of zeker wil bewaren. Laat hen daarover vertellen aan elkaar. Het ijs breken lukt beter door ook zelf iets mee te brengen en te vertellen. Misschien kunnen de voorwerpen ook chronologisch geplaatst worden, of gegroepeerd volgens onderwerp: wat beschouwen wij doorgaans als belangrijk, waar zitten de verschillen of gelijkenissen tussen ons?

Vergeet niet – net als onze collectiemedewerkers - te dateren en lokaliseren (hoe oud is het voorwerp, waar vond of kreeg ik het, enz.). Voeg eventueel een foto toe van het voorwerp om een heuse catalogus te maken.

Route uitstippelen

Laat de leerlingen zelf de route uitzoeken die jullie gaan afleggen naar het museum: laat hen zelf opzoeken hoe het precies zit met het (openbaar) vervoer of laat hen aanduiden op een kaart waar ze moeten geraken.

Misschien kan jouw groep ook zelf de nodige regelingen treffen (met een geruststellende check-up van jezelf, natuurlijk)!

Digi-expo's

Ga aan de slag met onze digi-expo's

- https://stamgent.be/nl_be/digi-expos/carl-de-keyzer-in-het-stam
Laat leerlingen een foto kiezen die hen het meest aanspreekt en laat hen motiveren waarom. Laat hen hierbij foto's groeperen of tegenover elkaar zetten: wat is gelijkaardig, wat is helemaal anders en waarom?
- https://stamgent.be/nl_be/collectie
Ga op verkenning in onze collectie. Laat de leerlingen zelf een object kiezen, onderzoek voeren (online of in een bib) of tijdens het bezoek zoveel mogelijk te weten komen om nadien aan elkaar te vertellen.
- https://stamgent.be/nl_be/collectie/ambachten-1
Ontdek op voorhand of nadien meer beelden rond ambachten. Trek waar mogelijk linken naar hun eigen studierichting of ervaringen met jobs.
- https://stamgent.be/nl_be/collectie/glasramen
Duik eens onder in de verhalen op glasramen:
 - Wat zien de leerlingen afgebeeld? Kunnen ze er zelf verhalen uit afleiden?
 - Laat hen nadien zelf aan de slag gaan met het verzinnen van verhalen en het uittekenen ervan. Pimp de school met raamstiften.

Na het museumbezoek

Pik de draad weer op a.d.h.v. de mindmap: laat de leerlingen dingen aanvullen in een andere kleur of laat ze een nieuwe mindmap maken. Wat hebben ze opgestoken, wat is er veranderd en hoe komt dat?

Bekijk de museumcode nog eens opnieuw: waarin zijn we geslaagd en wat was moeilijker? Hoe kwam dat? Moeten we iets aanpassen voor een toekomstig museumbezoek?

Laat de leerlingen aan de slag gaan met tijdschriften: ze zoeken een foto die toont wat hen geraakt heeft in de tentoonstelling of maken een collage met verschillende beelden en woorden. Deze foto's of collages worden opgehangen. Werk af door hen hun ervaring aan elkaar te laten vertellen of te verwerken in een klascollage om op te hangen in de school.

De kinderen maakten misschien al een tijdslijn met het verleden en het heden. Laat hen nu de toekomst aanvullen: hoe kijken ze daarnaar, hebben ze bepaalde verwachtingen, wat stemt hen hoopvol en wat boezemt eerder angst in? Wat heeft de tentoonstelling bijgedragen aan hun kijk op of mening over de toekomst? Laat hen de tijdslijn illustreren met tekeningen, foto's, teksten of uitspraken, ...

In de stad

Laat je inspireren door het Sorry not sorry straatkunst festival en volg de route:

<https://cultuur.stad.gent/nl/activiteiten/archief/sorry-not-sorry-festival-2019>

Maak foto's over de stad in een bepaald thema en laat hen experimenteren met vogel- of kikkerperspectief, portretten of abstracte beelden. Kies uitdagende thema's: ondersteboven, sociaal, onderbroken, alfabetisch, ...

Laat hen via een fotoreeks een verhaal vertellen over een plek.

Laat de leerlingen geluidsopnames maken van typische stadsgeluiden. Laat hen knippen en plakken met beeld en geluid om tot een persoonlijke weergave te komen van hun stadsbeleving.

Geef de opdracht op zoek te gaan meetkundige patronen in architectuur of andere typisch stedelijke aspecten. Laat hen fotograferen, natekenen of zelf een ontwerp aanvullen of maken.

Geef de leerlingen de opdracht op eenzelfde plek te blijven staan met de ogen gesloten. Laat hen twee minuten luisteren. Breng nadien de geluiden die ze hoorden in kaart: waar kwam het geluid vandaan? Wat was het? Wat bracht het bij hen teweeg te luisteren zonder te kijken?

Laat hen bewegen in de stad en vind hiervoor inspiratie bij Willi Dorner – Bodies in urban spaces:
<http://www.ciewdorner.at/index.php?page=work&wid=26>

Daag hen uit met het concept “I see faces” en laat hen daarvan foto’s nemen.
<https://www.boek.be/boek/i-see-faces>

Laat hen individueel of in groep selfies nemen met een bepaalde richtlijn: gebruik weerspiegeling, vertrek vanuit ‘scheef’, ... Trek hierdoor hun blik op plekken in de stad open.

Geef de leerlingen een bepaalde tijd om een plek te observeren. Laat hen nadien iets schrijven over wat ze zagen. Gebruik hiervoor een kader, zoals een ‘elfje’:

... 1 woord – het onderwerp

... 2 woorden – die iets zeggen over het onderwerp, inclusief een kleur

... 3 woorden – iets met een werkwoord erin

... 4 woorden – vertelt nog iets meer over het voorgaande

... 1 woord – vat al het voorgaande samen

Naar analogie met geschriften uit onze tentoonstelling, kan je hen aan de slag laten gaan met hun tekst op een beeldende manier.

Maak een **roadmovie**: elk groepje krijgt een balletje of figuurtje. Film of fotografeer het en volg het doorheen het straatbeeld. Laat hen hierbij typerende eigenschappen van de stad in beeld brengen (park, kasseien, waterlopen, ...).

Je vindt nog een pak goesting-gevende projecten via cultuurkuur:
https://www.cultuurkuur.be/agenda/zoeken?q=stad&suitable_for=Secundair-onderwijs

Ben je met eigen ideeën aan de slag gegaan in de klas? Hebben jullie de inspiratiefiche gebruikt en hoe is dat verlopen?

Laat het ons weten! We zijn benieuwd naar hoe jullie ons museum inzetten als leerplek en delen graag verder de inspirerende praktijken.

Marieke.depoortere@stad.gent